

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/172/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1710208543
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Javorčíková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1710208543.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Kataríny Javorčíkovej a členiek JUDr. Aleny Svetlovskej a Mgr. Babory Bartekovej v právnej navrhovateľa: Mestská časť Bratislava - Staré Mesto, Vajanského nábrežie 3, Bratislava, IČO: 603 147, zastúpeného LEGAL CARTEL s. r. o., Ľubinská 18, Bratislava, IČO: 36 677 175, proti odporcovi: H. P., X.. XX.XX.XXXX, L. J. X, R., o zaplatenie 89,62 Euro s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Pezinok č.k. 10C 107/2012-66 zo dňa 16.11.2012, pomerom hlasov 3:0 takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Pezinok č.k. 10C 107/2012-66 zo dňa 16.11.2012 potvrdzuje.

Odporcovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh navrhovateľa zamietol. Súčasne zaviazal navrhovateľa zaplatiť odporcovi náhradu trov konania za zaplatený súdny poplatok v sume 16,50 Eur.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal, aby súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť 89,62 Eur s 9,5 %-tným ročným úrokom z omeškania od 31.08.2007 do zaplatenia na tom skutkovom základe, že dňa 23.08.2007 bolo z ulice Poľná v Bratislave odstránené motorové vozidlo EČV: L. XXX J. z dôvodu, že stálo v zákaze zastavenia, čím vznikol zákonný dôvod podľa § 40 zákona č. 315/1996 Z. z. Odporca si prebral vozidlo dňa 23.08.2007. Odporca k návrhu uviedol, že nikdy nebol vlastníkom a ani prevádzkovateľom odtiahnutého motorového vozidla. Motorové vozidlo prevzal osobne, avšak upozornil zamestnanca ASTER na to, že k tomu bol požiadany prevádzkovateľom vozidla. Žiadal zamestnanca ASTER, aby túto okolnosť poznačil na preberacom protokole, čo však odmietol vykonať. Odporca považoval odťah za nezákonný, pretože zvislé dopravné značenie bolo umiestnené pred križovatkou a motorové vozidlo stálo za križovatkou, čím bola zrušená platnosť zvislého dopravného značenia. Navyše výhľad na ďalšiu dopravnú značku zakrývalo nákladné motorové vozidlo.

Z predložených listinných dôkazov súd zistil, že navrhovateľ dňa 23.08.2007 odtiahol motorové vozidlo U.: L. XXX J. a následne toto umiestnil v areáli Čierny les, Bratislava na základe rozhodnutia policajta Mestskej polície. Z protokolu o odstránení motorového vozidla vyplýva, že vozidlo porušilo ustanovenia zákona č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách. Odporca si prevzal od navrhovateľa odtiahnuté motorové vozidlo spolu s protokolom o výdaji vozidla s tým, že má uhradiť navrhovateľovi 2.700,-Sk.

Súd poukázal na ustanovenia § 40 ods. 1, 5 zákona č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách; § 3d ods. 2, 4 písm. d), § 4b ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách; čl. 64a Ústavy Slovenskej republiky, § 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení; § 1 ods. 2 zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave; § 2 ods. 1, § 6 ods. 4 zákona č. 377/1990 Zb. Zákona o hlavnom meste SR; § 2 ods. 4, § 3 ods. 1 písm. f zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii a konštatoval, že vozidlo tvoriace prekážku cestnej premávky je z miestnej komunikácie oprávnený odstrániť len správca cesty/komunikácie - obec, ktorou je v tomto prípade Hlavné mesto SR Bratislava. Spoločnosť ASTER spol. s r. o. nebola zriadená Hlavným mestom SR Bratislava a nie je ani právnickou osobou založenou za účelom odstránenia vozidiel z miestnej komunikácie. Odstránenie vozidla bez súhlasu jeho prevádzkovateľa je vážnym zásahom do vlastníckych práv, ktorý je prípustný len na základe zákona. Pretože § 40 zákona o premávke na pozemných komunikáciách spadá do oblasti verejného práva, nevznikajú v súvislosti so správou týchto komunikácií súkromnoprávne, ale verejnoprávne vzťahy. Odťah vozidla nie je súkromnoprávnym aktom, pri ktorom by prichádzalo do úvahy zastúpenie podnikateľským subjektom, alebo zmluvné poverenie, v zmysle ktorého by bol podnikateľský subjekt oprávnený pôsobiť v oblasti verejnoprávných vzťahov. Správca cesty pri odstraňovaní vozidla vystupuje ako orgán verejnej moci, ktorý nesie v plnom rozsahu zodpovednosť za jej výkon a nemôže ju zmluvne previesť na iného a to ani po stránke technickej. Takéto opatrenie je oprávnená vykonať iba obec sama, alebo právnická osoba ňou pre tento účel založená alebo zriadená. Teda musia byť súčasne splnené dve zákonné podmienky - a to, že zakladateľom, zriaďovateľom spoločnosti musí byť obec, prípadne mesto a musí ísť o právnickú osobu, ktorá je založená či zriadená za účelom odstránenia vozidla z miestnej komunikácie v prípade ak tvorí prekážku v cestnej premávke. Nestačí, že existujúca právnická osoba dodatočne rozšíri predmet činnosti o nútený odťah. Súd poukázal aj na to, že aj v prípade, že by navrhovateľ bol obcou založený alebo zriadený za účelom odstraňovania vozidiel mohol by požadovať za odťah iba náklady, ktoré boli skutočne, preukázateľne a priamo vynaložené na odstránenie vozidla, v tom ktorom konkrétnom prípade a nie používať paušálne určenie ceny a odvolávať sa na výnos MF SR. Z týchto dôvodov súd návrh navrhovateľa zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP a odporcovi, ktorý mal vo veci plný úspech priznal náhradu trov konania, ktoré pozostávali zo zaplateného súdneho poplatku za odpor v sume 16,50 €.

Rozsudok napadol v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľ podaním doručeným súdu dňa 10.1.2013. Namietol, že výklad ustanovení § 3d ods. 5 písm. d) zák. č. 135/1961 Z.z. a § 40 ods. 1 zák. č. 315/1996 Z.z. súdom prvého stupňa je prísne formalistický a gramatický. Úmyslom zákonodarcu v tejto právnej úprave bolo riešiť situáciu, v ktorej vozidlo tvorí prekážku cestnej dopravy a zabezpečiť jej plynulosť a bezpečnosť. Zabezpečenie tohto cieľa je možné aj iným spôsobom ako tým, že obec musí založiť právnickú osobu na „odstránenie motorového vozidla“. Zákonný príkaz na odstránenie vozidla neprieči tomu, aby vozidlo naložila, odviezla, uskladnila, a skontrolovala a vyzvala prevádzkovateľa vozidla na zaplatenie nákladov za odťah aj právnická osoba nezaložená obcou. Obec je pritom tým subjektom, ktorý identifikoval prekážku a rozhodol o odstránení vozidla. Súd ignoroval skutočnosť, že bol porušený zákon a ohrozená bezpečnosť premávky, a prísne formalistickým výkladom popiera, že „výkonom správy“ je zabezpečenie odstránenia prekážky, ale nie je ním samotné naloženie odvezenie, uskladnenie vozidla, a skontrolovanie totožnosti prevádzkovateľa a jeho vyzvanie na zaplatenie nákladov za odťah. Súkromnými právnickými osobami je zabezpečované množstvo úloh orgánov verejnej správy. V danom prípade bol výkon správy zabezpečený navrhovateľom ako správcom komunikácie, ktorý zasiahol do práv a povinností odporcu v súlade so zákonom, a nie obchodná spoločnosť ASTER. Navrhovateľ nepreviedol žiadnu zo svojich právomocí na tretí subjekt. Preto sa domáha, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že návrhu vyhovie v celom rozsahu a zaviazhe odporcu aj na náhradu trov konania.

K odvolaniu sa písomne vyjadril odporca podaním zo dňa 4.3.2013. Zotrval na názore, že sporný odťah motorového vozidla bol vykonaný nezákonne. Opätovne zdôraznil, že nebol vlastníkom a ani prevádzkovateľom odtiahnutého vozidla, a nikdy nebol riešený Mestskou políciou alebo Policajným zborom SR za dopravný priestupok.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal a prejednal odvolanie odporcu v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2, postupom podľa § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že nie je dôvod na zmenu a ani zrušenie napadnutého rozhodnutia.

V zmysle platnej judikatúry (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 70/2003) odstrániť prekážku cestnej premávky, ak ju neodstráni ten, kto ju spôsobil; ako aj odstrániť vozidlo ponechané na ceste vrátane chodníka na náklady jeho prevádzkovateľa z miestnej komunikácie je oprávnená vykonať za podmienok uvedených v § 40 ods. 1, 4 zákona č. 315/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov len obec sama (správca komunikácie), alebo právnická osoba ňou na tento účel založená alebo zriadená. Z ust. § 3d zákona č. 135/1961 Zb. a z ust. § 43 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. nepochybne vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo taxatívnym výpočtom určiť, kto je oprávnený vykonávať správu komunikácií a kto je správcom cesty. Výkladom týchto ustanovení možno dospieť k záveru, že jeho úmyslom bolo vylúčiť iné osoby, ktoré by sa podieľali na správe komunikácie a ktoré by boli oprávnené odstrániť prekážku cestnej premávky, okrem právnickej osoby správcom na tento účel založenej alebo zriadenej. Spoločnosť ASTER, spol. s r.o., ktorá v tomto prípade odťah vykonala, nie je obcou, a nie je ani právnickou osobou založenou alebo zriadenou obcou za účelom správy pozemných komunikácií. Teda odťah vozidla touto spoločnosťou nemožno považovať za odťah, ktorý vykonala obec ako správca komunikácie v zmysle § 43 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov. Na tom nič nemení skutočnosť, že v konaní vystupuje ako navrhovateľ správca komunikácie, nakoľko tento odťah správca neuskutočnil, a nevznikli mu ani žiadne náklady spojené s týmto odťahom (aspoň to navrhovateľ v konaní nijako nepreukázal).

Keďže správca komunikácie vykonávajúci verejnú správu pozemných komunikácií je pri tomto výkone orgánom verejnej správy, nevzťahuje sa na neho možnosť daná v čl. 2 ods. 3 Ústavy SR (každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané), ale vzťahuje sa na neho čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Pri výkone preneseného výkonu štátnej správy nemôže postupovať nad rámec zákona, tzn. používať analogický inštitút súkromného práva, napr. zmluvné zastúpenie, poverenie a splnomocnenie. Každý orgán štátu má Ústavou SR a zákonom určený rozsah právomocí, ktorý nemôže prekročiť a môže konať len to, čo mu ústava alebo zákon dovoľuje s tým, že tieto právne normy určujú aj spôsob, akým štátne orgány môžu štátnu moc uplatňovať, vrátane druhu a obsahu sankcií, ktoré môžu používať. Konanie orgánu štátu v medziach a v rozsahu ustanovenom zákonom, bez akejkoľvek výnimky a zákonom ustanoveným spôsobom, napĺňa v právnom štáte princíp právnej istoty a tento ústavný príkaz zároveň vylučuje stav, aby orgán štátu mohol konať podľa vlastnej úvahy a z vlastného rozhodnutia aj nad rámec zákona a tiež iným, ako zákonom predpísaným a ustanoveným spôsobom. Správca verejnej komunikácie by z týchto dôvodov mohol zákonom zverený mu výkon verejnej moci a správy zmluvne preniesť na podnikateľské alebo iné subjekty len vtedy, ak by mu to zákon výslovne dovolil alebo priamo ukladal.

Odstránenie vozidla bez súhlasu jeho prevádzkovateľa je vážnym zásahom do vlastníckych práv, ktorý je prípustný len na základe zákona. Keďže zmysle § 43 zákona č. 8/2009 Z.z. spadá do oblasti verejného (správneho) práva, nevznikajú v súvislosti so správou pozemných komunikácií súkromnoprávne, ale verejnoprávne vzťahy. Subjektom týchto administratívno-právnych vzťahov je na jednej strane vždy orgán verejnej správy, v danom prípade obec, resp. ňou zriadená alebo založená právnická osoba, a na strane druhej prevádzkovateľ vozidla. Výkon verejnej správy, teda výkon konkrétnych právomocí orgánov verejnej správy, nie je možné preniesť na súkromnú obchodnú spoločnosť, v tomto prípade obcou na zákonom stanovený účel nezaloženú či nezriadenú, a to na súkromnoprávnom základe (plnomocenstvom alebo zmluvou); a to bez ohľadu na to, či táto právnická osoba koná vo svojom mene alebo v mene príslušného orgánu verejnej správy. V danom prípade správca cesty pri odstraňovaní vozidla vystupuje ako orgán verejnej moci (správy), ktorý nesie v plnom rozsahu zodpovednosť za jej výkon a nemôže ju zmluvne previesť na iného, a to ani po stránke technickej (čo do samotného výkonu odtiahnutia vozidla). Spoločnosť ASTER nespĺňa zákonné podmienky pre výkon správy pozemných komunikácií, konkrétne pre odstraňovanie vozidiel z pozemných komunikácií namiesto obce, resp. v mene obce, a preto ani nebola oprávnená vykonať technický odťah motorového vozidla odporcu a následne za tento si vyúčtovať paušálnu cenu 89,62 eur. Z tohto dôvodu sa ani navrhovateľ, hoci ten je správcom komunikácie, z ktorej bol vykonaný odťah, nemôže domáhať zaplatenie nákladov tohto odťahu, nakoľko on tento odťah nevykonal a nevynaložil naň žiadne náklady.

Navrhovateľ nemohol ani preniesť výkon verejnej správy, ktorý mu bol zverený ustanovením § 3d ods. 5 písm. c) cestného zákona na spoločnosť ASTER, na základe zmluvy o výkone odťahovacej služby č. 48/2006 (uzavretej medzi VEPOS Bratislava- Staré Mesto a spoločnosťou ASTER) tak, ako to tvrdí vo svojom návrhu, nakoľko mu to ust. § 3d ods. 5 písm. c) Cestného zákona ani žiadne iné zákonné ustanovenie neumožňovalo. Prenesením výkonu verejnej správy pozemných komunikácií na súkromný

podnikateľský subjekt tak navrhovateľ konal v rozpore s ustanovením čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, ktoré mu umožňuje konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Protiústavnosť konania navrhovateľa nemôže zhojiť ani tvrdenie, že v prípade odstránenia vozidla spoločnosťou ASTER ide len o technické zabezpečenie výkonu správy pozemnej komunikácie. Správu pozemných komunikácií, a to všetky jej zložky, je oprávnený vykonávať navrhovateľ buď sám, alebo prostredníctvom právnických osôb, ktoré na to založil, alebo zriadil a za jej výkon v plnom rozsahu aj sám zodpovedá. Je v rozpore nielen so zákonom a ústavou, ale aj s ochranou práv a slobôd fyzických a právnických osôb, v prípade nakladania s majetkom najmä s ochranou vlastníckeho práva týchto osôb, aby „technickú“ stránku výkonu verejnej správy vykonávala súkromná obchodná spoločnosť, ktorá svoju činnosť vykonáva na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku. Z protokolu o výdaji motorového vozidla odporcu zo dňa 5.2.2007 navyše vyplýva, že spoločnosť ASTER sama vymáhala žalovanú pohľadávku na svoj podnikateľský účet pod hrozbou uplatnenia úrokov z omeškania a zmluvnej pokuty. Vyvracia to tvrdenie navrhovateľa, že spoločnosť ASTER nezasahovala do práv jednotlivcov a zabezpečovala len technickú stránku odťahu.

Navrhovateľom predložené poverenie udelené starostom mestskej časti Bratislava - Staré Mesto Mestskej polícii hlavného mesta SR Bratislavy „zabezpečiť výkon rozhodovania o odstránení vozidiel“ je právne neúčinné pre rozpor so zákonom, ako aj pre zmätočnosť obsahu. Predovšetkým žiaden zákon nedovoľuje správcovi komunikácie jeho právomoci preniesť na iný subjekt, a to ani na iný orgán verejnej moci, teda ani na mestskú políciu. K preneseniu právomoci môže dôjsť výlučne zákonom, ako sa to stalo aj v prípade správy miestnych komunikácií, keď výkon tejto správy bol ust. § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Z.z. prenesený na obce, ktoré teda vykonávajú „prenesený výkon štátnej správy“. Zákonné oprávnenie správcu komunikácie preniesť svoju právomoc na mestskú políciu však absentuje. Takéto oprávnenie nevyplýva príslušníkom mestskej polície ani zo zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii. Podľa ust. § 3 zák. č. 564/1991 Zb. mestská polícia nie je oprávnená pôsobiť na úseku správy komunikácií. S absenciou pôsobnosti je v súlade aj absencia právomocí, keďže žiadne ustanovenie zák. č. 564/1991 Zb. neoprávňuje príslušníka mestskej polície rozhodovať o odstránení vozidla, či na takéto odstránenie vydávať pokyn.

Poverenie je nezmyselné aj obsahovo, pretože v čl. I vymedzuje jeho rozsah ako poverenie „zabezpečiť výkon rozhodovania o odstránení vozidiel“, v čl. II ods. 1 však už uvádza, že mestská polícia bude rozhodovať o odstránení vozidiel. V skutočnosti príslušník mestskej polície žiaden výkon nezabezpečuje, ale odťah nariaďuje, čo odporuje zákonu, pretože podľa ust. § 40 ods. 5 zákona č. 315/1996 Z. z. oprávnenie nariadiť odstránenie vozidla priznáva iba policajtom, ktorým sa na účely zák. č. 315/1996 Z.z. v zmysle jeho ust. § 2 písm. o) rozumie výlučne príslušník Policajného zboru SR, nie príslušník mestskej polície. Odvolací súd má za to, že návrhom uplatnená pohľadávka navrhovateľovi nevznikla z dôvodu, že v prípade zmluvy o výkone odťahovacej služby, ktorú navrhovateľ uzatvoril so spoločnosťou ASTER, spol. s r.o., ide z vyššie uvedených dôvodov o neplatný právny úkon. Pohľadávka by mohla navrhovateľovi vzniknúť iba v prípade, ak by odstránenie vozidla odporcu vykonal sám, alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú na to založil alebo zriadil. Pohľadávka nemohla výkonom odťahu vozidla vzniknúť ani spoločnosti ASTER, keďže z jej strany išlo o protiprávny úkon.

Odvolací súd z týchto dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p.. Náhradu trov v konaní úspešnému odporcovi nepriznal, pretože si takýto nárok neuplatnil, resp. mu žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.